

Handlingsplan för lärande och undervisning

Syftet med en handlingsplan är att kvalitetsäkra församlingens undervisning så den leder till att människor "kommer till tro på Kristus och lever i sin tro, så en kristen gemenskap skapas och fördjupas, att Guds rike breder ut sig och att skapelsen återupprättas" (*Kyrkoordning för Svenska kyrkan Andra avd., Inledning*)

Handlingsplanen för lärande och undervisning är en bilaga till församlingsinstruktionen. Handlingsplanen sammanfattar, inspirerar och lägger en grund för församlingens undervisning.

Alla verksamheter och möten som sker i församlingen ska vara en lärande miljö om den kristna tron.

Målet med handlingsplanen är att vara ett styrdokument kring undervisning och lärandet i församlingen.

Församlingens undervisning ska:

- ge kunskap om och erfarenhet av vad kristen tro handlar om, att bemöta människans livsfrågor.
- ge kunskap och erfarenhet av kristen tro genom Bibelns berättelser, trosbekännelsen, de tio budorden, gyllene regeln, missionsbefallningen och psalmer.
- skapa möjlighet att utifrån egna livsfrågor utforska och pröva kristen tro.
- skapa förtroenhet med gudstjänst, andakt och kyrkans år, samt Vår fader, Gud som haver barnen kär, andra böner som Sinnesrobönen, sånger och psalmer
- skapa förståelse för att vi tillsammans ska visa omsorg om medmänniskan i vår närmiljö men också i särskilt utsatta delar av världen.
- visa på att vi tillsammans måste ta ansvar för klimatet och därmed hela Guds skapelse.
- skapa livsmod, livsglädje och framtidshopp.
- ge erfarenhet av gemenskap i församlingen.
- ge redskap att relatera kristen tro till och visa respekt för andra religioner och livsåskådningar.

Utifrån olika målgrupper och verksamheter aktualiseras och prioriteras målen olika. Varje verksamhet ska reflektera kring de mål som är särskilt aktuella i den specifika verksamheten. Utifrån dessa bör sedan mer konkreta och (om möjligt) mätbara mål formuleras i verksamhetsplaneringen. Att detta sedan görs ansvarar den som "svarar för" verksamheten. Uppföljning görs av kyrkoherde.

Pedagogisk grundsyn

Huvudsyftet med lärande och undervisning i Svenska kyrkan är: att människan ska upptäcka, förstå och i sitt liv tillämpa den kristna tron.

Enskede-Årsta församling vill skapa mötesplatser där andlighet kan gro, växa och blomma, där alla har rätt till andlig utveckling och andlig frihet.

Svenska kyrkans lärande och undervisning är infogad i en tvåtusenårig kristen tradition av viljan att ge vidare evangeliet om Jesus Kristus och Guds kärlek till alla människor och hela sin skapelse. Den långa traditionen ger oss en otrolig mångfald och möjlighet av teorier och metoder att plocka ihop en varierad bukett av olika pedagogiska ansatser inför mötet med olika målgrupper.

Varje människa är subjekt i sitt eget lärande. Omgivningen och gruppen har stor betydelse för den enskildes lärande. Vi bör därför se på lärande och undervisning ur ett sociokulturellt perspektiv. Lärande sker alltid och överallt, vilket innebär att människor i alla åldrar har en medveten och omedveten tolkning av omvärlden. Vi människor har olika mönster för lärande och även för

undervisning. Vi kommer till församlingens gemenskap och delar den av olika anledningar. Vi vill därför särskilt poängtera att undervisning, lärande och kunskap inte går att värdera utan att mångfalden och variationen är viktig.

Kyrkans undervisning sker i alla åldrar. Det livslånga lärandet är en självklarhet. I Enskede-Årsta församling är gudstjänsten en självklar plats för undervisning, likaså i samband med de kyrkliga handlingarna och under hela konfirmandtiden. Kyrkans undervisning sker hela tiden i allt som görs.

Kristen människosyn

Människan är en del av Guds skapelse. Människan vill veta varför vi lever och vad vi ska göra med våra liv. För att må bra behöver vi mening, höra till och känna samhörighet med andra. En kristen människosyn säger:

- Du är skapad till Guds avbild. Du är oändligt värdefull för vad du är, inte för vad du gör.
- Du är skapad för kärleksfull relation med andra människor, med skapelsen, med dig själv och med Gud. Ditt liv rymmer också brist, oförmåga och mörker. Det som i kristen tradition kallas synd.
- Du har både frihet och ansvar för hur du lever ditt liv. Det finns förlåtelse och upprättelse när du gör fel och misslyckas.
- Människan är medskapare i Guds stora skapelse och bidrar till den fortgående skapelsen med vem hon är och med de gåvor hon har och med det hon gör.

Församlingssyn

Kyrkan är en världsvid gemenskap på dopets grund, församlingen är den lokala gemenskapen. Församlingen är en trosgemenskap. Församlingens uppdrag är att förmedla evangelium i ord, handling och den fysiska miljön. Sakramenten är församlingens centrum i både vardag och i gudstjänsten.

Församlingen vill vara en trygg mötesplats för alla, en plats för växande i tro och gemenskap. (Församlingsinstruktion Enskede-Årsta församling, Vision 2025)

Kunskapssyn

Enskede-Årsta församling vill betona alla människors rätt till kunskap och erfarenhet av det som ligger till grund för kristen tro och kristet liv oavsett ålder. Guds kärlek sätter inga gränser eller kräver några prestationer av någon. I församlingens gudstjänster och verksamheter ska det ges möjlighet till att relatera till frågan "Vad är kristen tro för mig?" Lärande och undervisning är att tänka, samtala, handla, be och erfara Gud med våra sinnen så att Guds rike breder ut sig. Trons kunskap innefattar huvud, hjärta och händer. Kyrkans undervisning sker i ömsesidigt lärande där människor i teori och praktik växer och utvecklas.

Teologisk undervisningssyn

Den teologiska grundsynen påverkar vad lärande och undervisning inriktas på och hur det görs i församlingen. Vi kan se Jesus som förebild i vårt undervisande. Jesus varierade sitt metodval och anpassade sig efter innehåll, sammanhang och målgrupp. Troligen var det en medveten variation av undervisningsmetoder som kan inspirera och vägleda oss. Jesus uppsöker, kallar och uppmanar sina lärjungar och bad dem att följa honom "Följ mig" (Mark 1:17 Luk. 5:27)

Etik och förhållningsätt

Kristen etik är allmänmänsklig. Det handlar om att i varje situation sätta kärleken och omsorgen om medmänniskan i centrum. Evangelierna berättar om hur Jesus ofta vänder sig till samhällets mest utsatta. I bibeltexterna om *gyllene regeln*, *dubbla kärleksbudet* och *bergspredikan* formuleras starka etiska krav. Kristen etik är klar över och räknar med livets mörka sidor och bygger på insikten att vi kan få förlåtelse och upprättelse.

Vi bör ständigt reflektera över hur ett kristet etiskt lärande och undervisande tar sig uttryck i Enskede-Årsta församling.

Lärandemiljö

Lärande och undervisning sker på alla församlingens kontaktytor som redan finns: i kyrkorummet, i församlingens lokaler, i Act-butiken, i externa redan upparbetade mötesplatser och i det digitala landskapet. Det är viktigt för församlingen att reflektera kring hur vi utformar våra lokaler så att de är trygga och säkra, samt hur vi bemöter människor. För att underlätta för dem som kommer till oss är det viktigt att vi särskilt funderar på hur vi anpassar våra lokaler för personer med NPF (Neuropsykiatriska funktionsnedsättningar) samt HBTQ+. Det pedagogiska rummet och kyrkorummet kommunicerar i många fall mer än ord.

Ålderstrappa med pedagogiska utgångspunkter och inventering

Dopundervisningen är ett livslångt lärande därför ska det finnas undervisning som möjliggör människors möte med Gud och lärande om kyrkans tro och liv genom hela livet.

Den pedagogiska ålderstrappan ger möjlighet att reflektera och skapa verksamheter för ett livslångt lärande i församlingen och är en god utgångspunkt för det pedagogiska arbetet i planering och genomförande. Mötet mellan teologi, pedagogik och diakoni är centralt och kan ske på olika nivåer och i olika sammanhang.

Ålderstrappan är en utgångspunkt för lämpliga verksamheter, tema och pedagogik för olika åldrar och livssituationer.

0–6 år trygghet och socialisering

För att barnen ska uppleva sig som en del av sin kyrka i detta åldersspann bjuds familjer in till kyrkans verksamheter som ger delaktighet och gemenskap. Bibliska berättelser, kyrkans historia och traditioner, t. ex. våra stora högtider är viktiga att dela med barn i denna ålder. Särskilt viktigt i denna ålder är att undervisningen sker i olika kreativa uttryck såsom musik och skapande.

7–13 år identitet, tradition och fördjupning

Roller och identitetsfrågor är viktigt i denna ålder samt att stärka barnens självkänsla och självförtroende. Det görs genom bekräftelse, inkludering och medbestämmande. Relevant i den här åldern är att fokusera på den kristna värdegrunden. Att få ställa frågor och reflektera i lek och allvar bidrar till att hitta trygghet i sin tro.

14–18 år bearbetning och vuxenblivande

I den här åldern arbetar vi med att ge ungdomarna en öppen och trygg plats, där deras intresse och frågeställningar om tro och liv får utrymme. Att vara en del av en gemenskap är viktigt i den här åldern. Viktigt är att unga och vuxna tillsammans skapar en inkluderande och lärande miljö där det

Öppna och tillåtande samtalet är viktigt. Arbetet med konfirmander och unga ledare är en central del i den här åldern.

19–25 år få ta ansvar

En tid som ofta präglas av stora förändringar och uppbrott, att hitta sin väg och mening med livet och att skapa förutsättningar till hälsa, självständighet och trygghet. Församlingens undervisning bör därför ta sin utgångspunkt i den unga vuxnas längtan att få ta ansvar, trygghet och mening.

26–40 år trygghet och gemenskap

Undervisning om tro och liv sker bl. a. i föräldragrupper, samtalsgrupper och vid samtal i samband med kyrkliga handlingar. Detta sker även i öppna grupper. Körverksamhet och gudstjänster är etablerade mötesplatser. Andrum med påfyllning och återhämtning är en tillgång för den här åldersgruppen.

41–65 år gemenskap och fördjupning

I en orolig omvärld kan upplevelsen att vara till nytta och behövd bidra till att behålla hopp och livsmod. Nyfikenhet på kristen tro och önskan om en fördjupning och en utväg att hantera oro och kris driver ofta den här gruppen till kyrkan.

65 år och uppåt nyorientering, delande, trygghet och sammanhang

En åldersgrupp som ofta är med om livsomvälvande upplevelser. Församlingen arbetar med att bygga upp möjlighet till att engagera sig, där människors kompetenser, livserfarenheter och engagemang får utrymme.

Medarbetare

Samtliga medarbetare i Enskede-Årsta församling är delaktiga i församlingens undervisning. Detta gäller samtliga yrkesgrupper, ideella medarbetare och unga ledare. I arbetslaget (vt 2024) finns flera personer med särskild pedagogisk utbildning.

- 1 förskollärare med legitimation
- 1 diakon med församlingsassistentutbildning
- 2 musiker med lärarlegitimation
- 2 församlingspedagoger

Genom samtal med teologiskt, pedagogiskt och diakonalt förhållningssätt om undervisning och lärande bidrar vi till en gemensam syn och aktivt deltagande hos alla. Samtliga medarbetare i kyrkan behöver rustas teologiskt och pedagogiskt så att vi tillsammans kan bära kristen tro vidare.

Vi arbetar vidare med

Handlingsplanen för undervisning och lärande är utformad utifrån Svenska kyrkans grundläggande dokument och riktlinjer, samt Enskede-Årsta församlings församlingsinstruktion. Tillsammans med handlingsplanen är dessa grund vid utformande av:

- Mål- och syftesplaneringar i samtliga verksamheter
- Budget och verksamhetsplanering
- Terminsplaneringar
- Kursplaner för körer

- Handlingsplan för konfirmandarbetet
- Klimatarbetet i Enskede-Årsta församling

Hållbarhet -Skapelsen, klimatet och Act

Enskede-Årsta församling ska lyfta in ett hållbart perspektiv i undervisningen, aktivt arbeta för ett bättre klimat och sprida engagemanget för Act Svenska kyrkans arbete. Detta med tanke på uppdraget att värna om hela skapelsen.

Omvärldsanalys utifrån lärande och undervisning

I biskoparnas brev om lärande och undervisning lyfts det att allmänhetens kunskap om kristen tro har sjunkit och kyrkan har tappat sin roll som kunskapsförmedlare.

Barnkonventionen

I kristen tro intar barnen en särställning. I FN:s Barnkonventionen artikel 6 står det att varje barn har rätt till att överleva och utvecklas. Alla barn har rätt att undersöka sin andlighet och vara en del av trosbaserade sammanhang. Därför har artikel 14 *-barns rätt till tankefrihet, samvetsfrihet och religionsfrihet* särskild bäring för Svenska kyrkan. Religionsfrihet handlar både om frihet från religiöst tvång och om rätten till tradition och sammanhang, där livets frågor kan ställas och existentiell trygghet kan sökas.

I skolans läroplan (förskola och grundskola)

I förskolan och skolan får barn viss kunskap om kristendom och andra religioner enligt läroplanen främst i ämnet religionskunskap. När förskolan, grundskolan och gymnasieskolan kommer till kyrkan förväntas församlingen följa läroplanen.

I mötet med skolan är det viktigt att församlingen respekterar läroplanen. I förskolans uppdrag ingår att överföra och utveckla ett kulturarv. I årskurs 1–3 ska de lära sig om kristendomens roll i skolan och på hemorten förr i tiden. I årskurs 4–6 ska eleverna lära sig mer om kristendomens betydelse för värderingar och kultur i det svenska samhället förr och nu, samt om kristna högtider och traditioner med koppling till kyrkoåret, till exempel sånger och psalmer. I årskurs 7–9 ska eleverna förstå centrala tankegångar och urkunder inom kristendomen. Eleverna ska kunna föra resonemang kring utvecklingen från enhetskyrka till religiös mångfald och sekularisering samt reflektera över religioner och ställningstagande i sociala frågor som rör till exempel sexualitet och jämställdhet.

Dokument

Svenska kyrkans möte med barnet 0–6 år

Riktlinjer för arbete med barn 6–13 år "och lär dem ..."

Biskopsbrevet om lärande och undervisning

Riktlinjer för konfirmandarbete

Kyrkostyrelsens vision för arbetet med lärande och undervisning fram till år 2030

Kyrkoordning för Svenska kyrkan Andra avd., Inledning

Tryggare rum, Verbum

Psalmboken (Lilla katekesen)

Bibeln

Barnkonventionen

Skolverket, Läroplan för förskola och grundskola (Lpfö 18, Lgr22)